



JÖNKÖPING UNIVERSITY

*School of Education and
Communication*

Jag är bara ett barn

– En narrativ forskningsöversikt av barnäktenskap i
Afrika söder om Sahara

DELKURS: *Examensarbete i Globala studier, 15 hp*

KURS: *Globala studier, 61 - 90 hp*

FÖRFATTARE: *Kvist Sandra*

EXAMINATOR: *Berndt Brikell*

Sammanfattning

Studien syftar till att granska tidigare forskning om barnäktenskap genom en narrativ forskningsöversikt. Uppgiften för uppsatsen är att genomföra en första sammanställning av forskningsläget med följande frågor: *vad orsakar barnäktenskap och vilka konsekvenser har barnäktenskap*. För att begränsa studien behandlas endast refereebedömda tidskriftsartiklar som rör förhållandena i Afrika söder om Sahara. Forskningsöversikten domineras av verk som utforskar negativa konsekvenser av och orsaker till barnäktenskap på unga offer såväl som på familjer, samhället och ekonomin. De negativa effekterna av barnäktenskap på flickor utforskas genom fem sammanvävda teman i litteraturen som börjar med negativa effekter på flickors hälsa och fortsätter att undersöka negativa effekter på psykologisk utveckling, mänskliga rättigheter, flickors ekonomiska överlevnad samt samhällseffekter av barnäktenskap.

Sökord: *Barnäktenskap, Afrika söder om Sahara, Orsaker, Konsekvenser*

Summary

The study aims to examining previous research on child marriage through a narrative research overview. The task of the paper is to conduct an initial summary of the research situation with the following questions: *what causes child marriage and the consequences of child marriage*. To limit the study, only peer reviewed journal articles dealing with the conditions in sub-Saharan Africa are discussed. The research overview is dominated by works that investigate the harmful consequences of and causes of child marriage on young victims as well as on families, society and the economy. The harmful effects of child marriage on girls are explored through five interrelated topics in the literature beginning with harmful effects on girls' health and continuing to investigate adverse effects on psychological development, human rights, girls' economic survival and social impacts of child marriage.

Keywords: *Child marriage, Sub-Saharan Africa, Causation, Consequences*

1 Inledning	4
1.1 Syfte och frågeställning.....	5
2 Metod	6
2.1 Litteraturgenomgång.....	6
2.2 Systematisk litteraturgenomgång.....	6
2.3 Narrativ litteraturgenomgång.....	7
2.4 Studiens metod.....	8
3 Resultat	10
3.1 Orsaker.....	11
Tabell 1: Översikt av orsaker till barnäktenskap	11
3.2 Konsekvenser.....	14
Tabell 2: Översikt av konsekvenser av barnäktenskap	14
3.3 Orsaker & konsekvenser.....	17
Tabell 3: Översikt av orsaker och konsekvenser	17
3.4 Statistik fördelning av geografisk fördelning i resultatet.....	19
Diagram 1: Geografisk fördelning	19
3.5 Orsaker.....	20
3.5.1 Etnicitet.....	20
3.5.2 Kultur.....	20
3.5.3 Religion & Ideologi.....	22
3.5.4 Utbildningsnivå och bostadsområde.....	23
3.5.5 Samhälle och ekonomi.....	24
3.6 Konsekvenser.....	26
3.6.1 Övergripande konsekvenser.....	26
3.6.2 Hälsa.....	27
3.6.3 Egenmakt.....	29
3.6.4 Utbildning.....	30
3.7 Fördelning av metoder i de ingående studierna.....	32
Diagram 2: Metod fördelning	32
4 Diskussion	33
4.1 Relevans av litteratur.....	33
4.2 Kritisk granskning.....	33
4.3 Vidare diskussion och slutsats.....	34
5 Referenslista	37

1 Inledning

Varje år gifts tolv miljoner flickor bort som barn (UNFPA, 2009). För många människor i Europa är det en självklarhet att barn ska få vara barn och inte giftas bort eller tvingas att ingå äktenskap. Situationen i världen ter sig dock annorlunda då många barn lever i sociala miljöer med helt andra könsroller och normer.

Enligt FN:s inflytelserika definition är barnäktenskap ett giftermål där den ena parten är under 18 år (UNFPA, 2005). Organisationen *Girls not brides* definierar på liknande sätt barnäktenskap som en formell eller informell förbindelse där en eller båda parterna är under 18 år (*Girls not brides*). Definitionen av barnäktenskap ter sig dock olika i olika länder beroende på ländernas lagar (*Global citizen*).

Att bekämpa barnäktenskap ses ofta som avgörande för en hållbar samhällsutveckling. Inom dem globala målen och agenda 2030 förekommer en målsättning för att stoppa barnäktenskap år 2030 och FN:s råd för mänskliga rättigheter nådde enighet och antog en resolution mot barnäktenskap (Globala målen). Internationella insatser har stötts av nationella reformprogram där strategier och handlingsplaner har framställts för att stärka ansträngningarna för att stoppa barnäktenskap (*Global citizen*). Enligt organisationen *Girls not brides* minskar andelen barnäktenskap globalt sett men det går inte tillräckligt snabbt. Om ingen minskning sker kommer den globala andelen kvinnor som gifter sig som barn nå 1, 2 miljarder år 2050 med konsekvenser för hela världen (*Girls not brides*).

Barnäktenskap påverkar framför allt flickor och förekommer främst i Afrika söder om Sahara samt i södra Asien. Över 50 miljoner flickor i världen i åldrarna 15-19 år är gifta (UNFPA, 2009) och över 25 000 flickor gifts bort varje dag. Statistik visar att 42 procent av kvinnorna i åldrarna 15 till 24 år i Afrika söder om Sahara gifte sig innan de fyllt 18 år (UNFPA, 2009). Högst antal barnäktenskap förekommer i Västafrika, i länder som Niger, Tchad och Mali, men även i Östra Afrika är antalet högt, främst i Etiopien, Zambia och Tanzania (Osakinle, Ibimiluyi & Okunade, 2015).

Barnäktenskap kritiserar världen över eftersom det kränker mänskliga rättigheter och inbegriper diskriminering och en utsatt position för det barn som gifts bort. Barnäktenskap är en av de största humanitära utvecklingsutmaningarna i vår tid. Forskning visar att barnäktenskap främst förekommer på landsbygden där traditionella attityder gentemot kvinnor och äktenskap är djupt rotade. Barnäktenskap är mest förekommande bland de 20 procent av den fattigaste befolkningen i världen där flickor kan ses som en ekonomisk börda av sina familjer (UNICEF, 2005).

Trots det faktum att kampen mot barnäktenskap betraktas som så viktig saknas, förvånande nog, tydliga översikter av området. Vid en sökning hittades endast en översikt och den behandlar uteslutande frågor om interventioner mot barnäktenskap (Kalamar, Hindin & Lee-Rife, 2016). Det saknas med andra ord grundläggande sammanställningar av forskning kring orsakerna bakom och de sociala konsekvenserna av barnäktenskap.

1.1 Syfte och frågeställning

Mot bakgrunden av bristen på forskningsöversikter om barnäktenskap är syftet för denna uppsats att genomföra en första sammanställning av forskningsläget med följande frågor:

- *Vad orsakar barnäktenskap*
- *Vilka konsekvenser har barnäktenskap*

För att begränsa studien behandlas endast refereebedömda tidskriftsartiklar som rör förhållandena i Afrika söder om Sahara.

2 Metod

Då denna studie syftar till att granska tidigare forskning om barnäktenskap i syftet att ge en sammanfattande bild av dess orsaker och konsekvenser används en så kallad narrativ litteraturgenomgång. Avsikten med detta kapitel är att beskriva den narrativa ansatsen men också att redovisa studiens urvalskriterier.

2.1 Litteraturgenomgång

Genomgångar av existerande vetenskaplig litteratur kan göras på en rad olika sätt. Det är dock vanligt att skilja mellan två olika grundtyper av litteraturgenomgångar, nämligen *narrativa* respektive *systematiska* genomgångar. Enligt Bryman (2018: 131) är den narrativa genomgången den vanligaste metoden för en litteraturgenomgång. Dock kan, som snart skall visas, aspekter av systematisk genomgång integreras med den narrativa granskningen av litteraturen.

Enligt Bryman (2018: 133) är det generella syftet med en litteraturgenomgång att besvara följande frågor:

- *Vad är redan bekant eller känt på området?*
- *Vilka begrepp och teorier är relevanta för området?*
- *Vilka forskningsmetoder och former av forskningsdesign har tillämpats på området?*
- *Finns det några viktiga motsättningar?*
- *Finns det några motsägande eller inkonsekventa resultat?*
- *Finns det några obesvarade forskningsfrågor på området?*
- *Hur är litteraturen relaterad till forskningsfrågorna?*

Ett första steg i en litteratursökning bygger på en grundlig genomgång av vetenskapliga litteratur. Det valda forskningsområdet ska avgränsas med ett urval av nyckelord. Efter detta kan olika elektroniska databaser inom det valda området granskas för att fastställa vad som redan gjorts på området (Bryman, 2018: 149).

2.2 Systematisk litteraturgenomgång

Bryman (2018: 139) menar att många litteraturöversikter brister i grundlighet. Den systematiska litteraturgenomgången har mot den bakgrunden en tydlig fördel. Den systematiska litteraturöversikten är *explicit*, vilket innebär att forskaren uttryckligt redogör för tillvägagångssätt och sökkriterier. Den systematiska litteraturgenomgången är vidare vanligen fristående, det vill säga den utgör sällan bara en introduktion till en viss studie (Bryman, 2018: 131). Systematiska litteraturöversikter är vanliga inom det medicinska området och har starka kopplingar till krav på evidensbaserad av till exempel behandling av olika sjukdomstillstånd (Bryman, 2018: 132).

Den systematiska litteraturgranskningen som metod kritiseras dock för att vara begränsad till situationer där effekter av en viss variabel inte kan definieras, där ämnets begränsningar är mer flytande och öppna eller där variabler som kan förändras förekommer. Vidare riktas kritik mot metoden då den kan leda till en *byråkratisering* av granskningsprocessen med anledning att metoden är mer inriktad på tekniska aspekter av hur granskningen genomförs snarare än de tolkningar som är analytiska som litteraturgenomgången har medfört. Det råder också en oro

bland vissa författare rörande replikerbara tillvägagångssätt som är bättre än rena tolkningar. Man ser dock att vissa drag av den systematiska litteraturgenomgången förekommer i narrativa granskningar (Bryman, 2018: 149).

2.3 Narrativ litteraturgenomgång

Bryman (2018: 131) menar att man genom en narrativ litteraturgenomgång vill fastställa vilka kunskaper som existerar inom det valda ämnet samt vad som tidigare gjorts för att inte behöva "uppfinna hjulet på nytt". Forskaren påvisar på ett vetenskapligt tillvägagångssätt att man kan tillämpa ett urval och läsa vad andra har gjort inom det aktuella området som undersöks. Vidare kan en narrativ litteraturgenomgång generera i argument för det ämne som valts att studera och hur en fortsatt studie kan se ut efter det att undersökningen är slutförd. Bryman understryker faktumet att det inte handlar om att upprepa eller reproducera teorier eller åsikter som andra forskare framställer utan teorier och åsikter ska granskas följt av en tolkning för att kunna stödja den egna studien.

Valet av narrativ litteraturgenomgång innebär att forskaren strävar efter att ge en översikt över ett studieområde samt en övergripande bedömning och kritisk tolkning av litteraturen. Man granskar teori och forskning kring det ämne som ska undersökas vilket ger en bild av det som redan är fastställt. Syftet är att rama in de aktuella forskningsfrågornas rättfärdigande. Denna metod kan därför användas som bakgrund till det man vill forska kring samt utgör en utgångspunkt för vad den egna forskningen kan bidra med (Bryman, 2018: 131).

Narrativa litteraturgenomgångar kan uppfattas slumpmässiga eller av något tillfälligt slag då de kan sakna den systematik som är väsentlig för en trovärdig överblick av forskningsläget, vilket i sin tur kan göra dem tämligen svåra att replikera i jämförelse med systematiska litteraturgenomgångar. Vidare kan en narrativ genomgång vara begränsad och inte tillräckligt täckande samt brista i förmågan att generera tillförlitliga slutsatser (Bryman, 2018: 131). Bryman (2018: 131) menar att detta möjligen kan vara förklaringen till att systematiska granskningar allt oftare införlivas i narrativa litteraturgenomgångar.

Studien som är en narrativ forskningsöversikt med inslag av systematiskt tillvägagångssätt. Vidare innebär detta att studien har utförts på ett explicit tillvägagångssätt. En sammanfattning samt slutsats av den litteratur som granskats har skett på ett tydligt tillvägagångssätt i enlighet med systematisk litteraturgenomgång.

2.4 Studiens metod

I denna studie ingår endast studier som publicerats i tidskrifter med refereesystem och som bygger på empiriska undersökningar av något slag. Urvalskriterier för uppsatsen blev att enbart använda empiriskt material och peer reviewed, refereebedömda, studier för att öka validiteten. Att en artikel är peer reviewed, refereebedömd, innebär att "... articles are reviewed by peers before being accepted or rejected by a journal" (APA, 2001: 291), det vill säga att alla bidrag granskas av fristående experter inom sakområdet före eventuell publicering.

Genomgången avgränsas geografiskt till studier som behandlar situationen i Afrika söder om Sahara som tillsammans med Asien har högst antal barnäktenskap i världen. Vidare valdes alla studier bort som inte grundades på forskarens egna empiriska undersökningar. Empiriska undersökningar definieras här brett och inkluderar till exempel kvalitativa studier, enkätstudier och studier som bygger på redan insamlat material (till exempel officiell statistik från olika länder). Artiklar som exkluderats saknar tydlig empiri och utgörs av exempelvis diskussioner eller av professionella reflektioner.

För att kunna besvara syftet i denna studie har den narrativa litteraturgenomgången genomförts i databasen *Sociological abstract* i *ProQuest* som är ett samlingsprogram för databaser. Vidare användes även databasen *Google scholar*.

Den första sökningen gjordes i *Sociological abstract* där sökorden *child marriage* och *child marriages* genererade hela 5288 artiklar med *abstract* som avgränsning. Denna sökning var inte tillräckligt specifik och gav ett för brett och stort utbud av artiklar. Därför valdes istället sökorden *child marriage africa* och *child marriages africa* vilket resulterade i 125 artiklar. Vidare applicerades sökorden *marriage sub saharan africa* och *child marriage in sub saharan africa* som resulterade i 49 artiklar.

Då syftet med denna studie är att fastställa orsaker till och konsekvenser av barnäktenskap gjordes ytterligare sökningar med *document title* som avgränsning och med sökorden *africa marriage* och *marriage sub saharan africa* med 26 resultat. Sammantaget fann jag 200 artiklar bortsett från första sökresultatet i databasen *Sociological abstract*. Av dessa 200 artiklar valdes enbart 17 stycken ut som uppfyllde alla urvalskriterier.

Eftersom sökningen i databasen *Sociological abstract* gav få resultat av användbar empiri valdes ytterligare en databas nämligen *Google scholar*. Problemet med denna databas är att det inte går att avgränsa sökningen på samma sätt som i *Sociological abstract*. Sökordet som applicerades var *child marriage africa* vilket gav ett mycket stort antal träffar, över 500 000. Alla olika typer av artiklar dök upp från olika delar av världen med diverse forskningsfrågor. Det är inte realistiskt att gå igenom ett så omfattande sökresultat därför valdes 100 ut av de artiklar som publicerats från år 2000 och framåt. Av dessa 100 artiklar valdes 10 ut som uppfyllde denna studies urvalskriterier.

Urvalskriterierna för denna studie innebar att 27 artiklar sammanlagt valdes ut som utgör empirin för studien. Samtliga artiklar som inte uppfyllde urvalskriterierna valdes därmed bort.

För att finna svar på studiens frågeställning skedde en grundlig granskning av de artiklar som valdes ut. Att finna svar var mer komplicerat än förväntat eftersom de artiklar som valdes ut

också skulle uppfylla kravet att vara empiriska med primärkällor grundat på egen forskning. Detta innebar att urvalet blev begränsat men också väldigt intressant. Studiens valda metod är högst relevant för studien då syftet är att finna orsaker till och konsekvenser av barnäktenskap. Att sammanställa forskningen ger en överskådlig och sammanfattande bild av ämnet barnäktenskap vilket i sin tur gör det lättare att finna svar på syftet. Studien avgränsades till länder i Afrika söder om Sahara och med diverse omfattande urvalskriterier som nämnts tidigare. Enbart studier skrivna på engelska valdes vidare ut och enbart två databaser nyttjades för att finna empirin.

3 Resultat

Resultatet för studien presenteras i detta avsnitt med utgångspunkt från tre tabeller där studierna delas in efter de orsaker och konsekvenser som behandlas samt med hjälp av en tabell för både orsaker och konsekvenser. I tabellerna redogörs för studiernas metodval, land samt viktigaste slutsatser. För att mer ingående besvara studiens forskningsfrågor följs tabellerna av en redogörelse för de centrala delarna i forskningen avseende barnäktenskap. Vidare presenteras, återigen med hjälp av tabeller, studiernas geografiska fördelning samt metodval. Resultatdelen avslutas med en övergripande sammanfattning av studiernas viktigaste slutsatser och eventuella kunskapsluckor.

3.1 Orsaker

Vad ligger egentligen till grund för att ett barn ska behöva giftas bort, vad orsakar fenomenet? Nedan presenteras i tabellform de studier som behandlar orsaker till barnäktenskap.

Tabell 1: Översikt av orsaker till barnäktenskap

Författare/år	Metod/Urval	Land	Slutsats
Gage, A. G. 2013	Fallstudie; kvantitativ enkätundersökning. Amahara regionen; samtliga distrikt indelade i tre grupper. I varje grupp valdes sex stycken ut slumpmässigt, tre landsbygdsområden samt tre stadsområden per distrikt. Vidare valdes 50 hushåll slumpmässigt ut per landsbygdsområden och 30 hushåll per stadsområden. Sammantaget 4649 personer.	Etiopien; Amahara regionen	Sociala normer och normativa övertygelser påverkar föräldrars val att gifta bort sina barn. Föräldrarna kan ha överskattat eller underskattat den normativa acceptansen av tidigt äktenskap i sina samhällen eller rapporterade trosuppfattningar i riktning av de uppfattade åsikterna hos majoriteten för att passa in, även när det stred mot deras egna åsikter.
Bales, K., Sarich, J., Olivier, M. 2016	Överiskt av lagsystem och internationella konventioner.	Afrika Söder om Sahara	Det finns ett tydligt signifikant samband mellan barnäktenskap och sedvanliga lagar, nationella lagar och internationella konventioner. Tvångsäktenskap, återstår emellertid i stort sett oförmätt och ofta oreglerat och omnämns sällan i nationella lagar.
Erulkar, A. S., Muthengi, E. 2009	Fallstudie: Pilotstudie; kvasi-experiment, undersökning, chi-kvadratiska tester, proportionella riskmodeller, logistikregression	Etiopien	Pilotstudien resulterade i att flickor gifte sig senare, fler skrev in sig i skolor samt ökad förståelse och kunskap om preventivmedel.
Callister, Clark, L.	Fallstudie: Utvärdering av TESFA program	Etiopien	Programmet resulterade i en signifikant ökning i

2014	(Towards Economic and Sexual Reproductive Health Outcomes for Adolescent Girls)		användning av modern familjeplanering och kunskap om sexuellt överförda infektioner. Även om minskning av barnäktenskap inte var en del av programmet var detta ett av resultaten.
Bhabha, J., Efevbera, Y., Farmer, P. E., Fink, G. 2017	Fallstudie: Data från 37 558 mödrar och barn identifierade genom 16 nationella och subnationella tvärsnittsundersökningar i Afrika söder om Sahara som genomfördes mellan 2010 och 2014 av UNICEF Multiple Indicator Clusters Survey program.	Afrika söder om Sahara	Det finns generationsöverskridande konsekvenser mellan generationerna inom barnäktenskap och barns utveckling och hälsa. Dessa sammankopplingar drivs till stor del av flera aspekter som eventuellt kunde hanteras genom riktad politik.
Clark, S., Koski, A., Nandi, A. 2017	Fallstudie: Analys av Demographic and Health Surveys (DHS) över 25 år med målgruppen flickor 15 till 18 år i 31 länder.	Afrika söder om Sahara	Äktenskap före 18 års ålder har blivit mindre vanligt i flera länder i Afrika söder om Sahara. Dock är mer än en tredjedel av flickorna gifta innan de når vuxen ålder i över hälften av de länder som undersöktes i denna studie.
Gebreselassie, T., Shapiro, D. 2014	Fallstudie: Analys av Demographic and Health Surveys (DHS) kvinnor 15-29 år i stadsområden, landsbyggd och huvudstäder	Afrika Söder om Sahara	Minskandet av barnäktenskap kommer att fortsätta. Flickors skolgång kommer att fortsätta öka. Ekonomisk tillväxt bidrar till senare äktenskap.
Clark, S., Smith-Greenaway, E. 2018	Fallstudie: Analys av Demographic and Health Survey (DHS) 2003-2018 i 30 länder.	Afrika söder om Sahara	Flickor som blir gravida före äktenskap tenderar att gifta sig senare jämfört med flickor som inte är gravida. I vissa fall kan flickor giftas bort

			fortare efter graviditeten som en konsekvens av barnafödseln.
Hosegood, V., McGrath, N., Moultrie, T. 2009	Fallstudie: Longitudinell befolkningsbaserad data hämtat från Africa Centre Demographic Surveillance System mellan 2000-2006. 86 000 individer.	KwaZulu-Natal, Sydafrika	Andelen av den vuxna befolkningen som någonsin gift sig har minskat mellan 2000 och 2006. För en stor del unga par verkar de uppleva att nackdelarna med äktenskap uppvägs fördelarna och de begränsade sanktionerna vid graviditet inom äktenskap hos många familjer minskar andel äktenskap som anses nödvändig tillträde till föräldraskap.
Lloyd, C, B., Mensch, B, S. 2008	Fallstudie: Analys av Demographic and Health Survey	Burkina Faso, Kamerun, Elfenbenskusten, Guinea och Togo	Bland unga flickor från frankofona Afrika som fortfarande går i skolan vid 12 års ålder, är riskerna stora att lämna skolan på grund av graviditet eller äktenskap.

3.2 Konsekvenser

Hur påverkas en individ av att behöva ingå äktenskap som barn? Nedan sammanfattas de studier som behandlar konsekvenser av barnäktenskap.

Tabell 2: Översikt av konsekvenser av barnäktenskap

Författare/år	Metod/Urval	Land	Slutsats
Akyeampong, K., Delprato, M., Dunne, M. 2016	Fallstudie: Analys av Demographic and Health Surveys (DHS) 25-32 länder för år 2010 och 2010.	Afrika söder om Sahara	Barnäktenskap orsakar ojämlikhet för främst flickor. Vidare leder det till tidigare graviditeter som har konsekvenser på barnets skolgång.
Anastasia J. Gage. 2012	Fallstudie: Kvalitativ intervju. Totalt 2709 flickor i åldrarna 10-17 år. Frågeformuläret översattes till amhariska sedan tillbaka till engelska och administrerades genom muntlig intervju.	Etiopien	Barnäktenskap förknippas med högre odds för självmord i Amahara regionen i Etiopien.
Boyden, J., Pankhurst, A., Tafere, Y. 2012	Fallstudie: Analys av statistik, kvalitativ forskning med sidoprov av 50 flickor och pojkar i fem områden genom intervjuer.	Etiopien	Stora ansträngningar har gjorts i Etiopien med åtgärder för att eliminera FGM (female genital modification) och barnäktenskap. Tillsammans med större sambandsförändringar, till exempel ökade utbildningsmöjligheter För flickor har dessa åtgärder förvandlat värderingar och attityder i många sambands, och en betydande del av studiens respondenter har kommit att se dessa metoder som

			skadliga.
Clark, S. 2004	Fallstudie: Riskanalys, Kvalitativa intervjuer där sexuellt aktiva flickor mellan 15-19 år var intervjuade, sammanlagt 197 (Kenya) respektive 150 (Zambia).	Kenya & Zambia	Denna studie bygger på tidigare rapporterade epidemiologiska resultat där tonårsflickor och unga kvinnor som är gifta i Zambia har högre HIV prevalens än deras sexuellt aktiva ogifta motsvarigheter.
Delbiso, Darge, T. 2014	Fallstudie: Analys av Ethiopian Demographic and Health Survey (EDHS) 2011 med 8 561 kvinnor som är gifta eller bor med en partner.	Etiopien	Den högsta andelen uppdämda behov av preventivmedel finns i Afrika söder om Sahara. Även om uppdämda behov av preventivmedel minskade från 36 procent 2000 till 25procent 2011 i Etiopien, är det fortfarande långt ifrån efterfrågan.
Erulkar, A. 2013	Fallstudie: Datainsamling av befolkningsstatistik 2009-2010 i sju regioner med 1 671 kvinnor mellan 20-24 år	Etiopien	Initiativ som tar itu med de tidigaste äktenskapen bör fokusera på tjejer som har lämnat eller aldrig gått i skolan. Med tanke på svagheten hos flickor som gift sig före 15 års ålder, bör program vara särskilt uppmärksamma på att försena mycket tidiga äktenskap.
Hanmer, L., Klugman, J., McCleary-Sills, J., Parsons, J. 2015	Fallstudie: Analys av World Bank Group (WBG) baserat på Demographic and Health Survey (DHS) med data från över 50 länder samt syntetiska	Afrika söder om Sahara	Utjämnning av spelplanen för tjejer i utbildning har visat sig vara en global utmaning, trots framsteg under de senaste årtiondena. Detta är en reflektion

	resultat från 27 konsekventbedömda utvärderingar.		av de bestående könsbestämda hindren som förhindrar många flickor runt om i världen från att delta och slutföra skolan, inklusive barnåktenskap.
Male, C., Wodon, Q. 2018	Fallstudie: Undersökning av Demographic and Health survey, DHS och Multiple Indicator Cluster Surveys, MICS i 21 länder under 25 år.	Afrika söder om Sahara	Problemen med barnåktenskap och lågutbildade flickor i utvecklingsländer bidrar till flickors brist på makt, bemyndigande och förmåga till egenmakt.
Reschke, K., Schröder, H., Tafesse, B., Wondie, Y., Zemene, W. 2011	Fallstudie: Datainsamling från 318 CSA (child sexual abuse) offer och 318 barn som inte blivit sexuellt utnyttjade. Datan är insamlad från Children's Impact of Traumatic Events Scale-Revised och Rosenberg Self-Esteem Scale.	Etiopien	CSA offer får mindre socialt stöd, en lägre grad av självbestämmande, högre grad av skuld samt ökad syn på världen som farlig jämfört med de barn i studien som inte varit utsatta för sexuella övergrepp.
Walker, J-A. 2012	Analys av befolkningsstatistik. Demographic and Health Survey (DHS).	Afrika söder om Sahara	Förekomsten av tidigt åktenskap är högst, mest förekommande rapporterat och mest genomgripande i ett kluster av grannländer som sträcker sig från Mali i nordvästra Afrika till Kamerun i Centralafrika.

3.3 Orsaker & konsekvenser

Flertalet av de studier som har behandlats presenterar resultat som innehåller såväl orsaker som konsekvenser vilket sammanställs nedan.

Tabell 3: Översikt av orsaker och konsekvenser

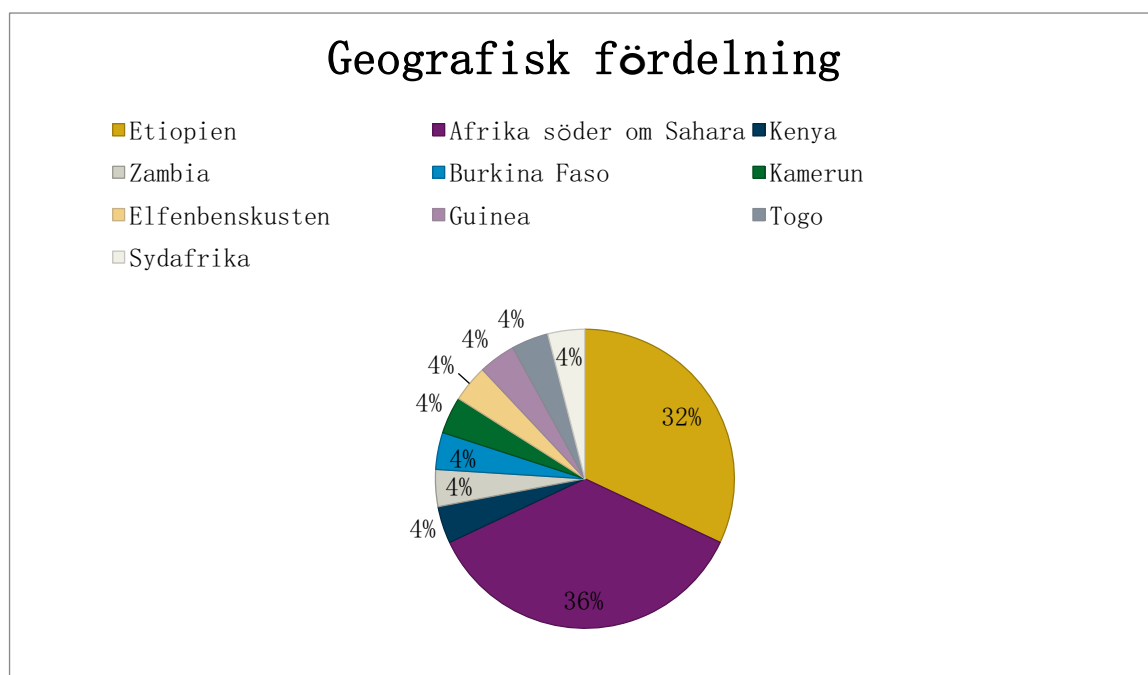
Författare/år	Metod/Urval	Land	Slutsats
Alemu, B. 2007	Fallstudie: Analys av kvalitativ och kvantitativ intervju med 2 072 kvinnliga respondenter 12-49 år gamla.	Etiopien	Barnnäktenskap är en av de mest skadliga metoderna eftersom det vanligtvis förnekar flickor utbildningsmöjligheter, leder till fattigdom och ekonomisk osäkerhet och har en allvarlig negativ inverkan på deras hälsa och beslutskapacitet. Det stärker också andra former av könsbaserat våld och problematik.
Ayiga, N., Rampagane, V. 2013	Fallstudie: Analys av Uganda Demographic and Health Survey (UDHS) 2006 och South African Demographic and Health Survey (SADHS) 2003. 8 531 respektive 7 041 kvinnor i åldrarna 15-49 år.	Uganda & Sydafrika	Studien visade att medelåldern för det första äktenskapet var 19 år i Uganda och 29 år i Sydafrika, och att etnicitet hade en signifikant effekt på åldern vid första äktenskapet i båda länderna.
Braimah, T, S. 2014	Analys av Nigerias implementation av Child Rights Act 2003, African Children's Act 1989 samt del 1 sektion 61 av Constitution of the Federal Republic of Nigeria 1999	Nigeria	Trots Nigerias antagande av Child Rights Act 2003 är flickors rättigheter avseende barnnäktenskap inte advekat skyddade enligt lag.
Chandrasekhar, S., Gebreselassie, T.,	Fallstudie; Översikt av	Rwanda	Konflikter och krig har effekter på valet av

Jayaraman, A. 2008	<p>befolkningsdata från Rwanda Demographic and Health Survey 2005.</p> <p>11 321 kvinnor i åldrarna 15-49 år var målgruppen för granskningen.</p>		<p>tidpunkt för giftermål och fertilitet. Vidare påverkar religion och skolgång samt bostadsområde när äktenskap inleds.</p>
Kidman, R. 2016	<p>Fallstudie: Analys av data från 34 Demographic and Health Survey (DHS). Kvinnor 15-49 år intervjuas mellan år 2005 och 2013.</p>	Afrika söder om Sahara	<p>Kvinnor mellan 20-24 års ålder som gifte sig som barn rapporterade att de upplevt våld inom äktenskapet jämfört med de kvinnor som gift sig som vuxna. Kvinnor som gift sig som barn rapporterade en högre kvot av sexuellt och fysiskt våld jämfört med kvinnor som gift sig som vuxna.</p>
Osakinle, E. O., Ibimiluyi, F. O., Okunade, H. F. 2015	<p>Översikt av datainsamling av Demographic and Health Survey (DHS)</p>	Afrika söder om Sahara	<p>Studien fastställer att barnäktenskap har socio-medicinska konsekvenser och kan leda till komplexa somatiska besvär. Utbildning minskar barnäktenskap. Vidare påverkar kulturella aspekter barnäktenskap.</p>
Sayi, S. T., Sibanda, A. 2018	<p>Fallstudie; kvantitativ enkätundersökning. Undersökningarna innehåller nationellt representativa uppgifter från 8907, 9171 och 9955 kvinnor respektive i åldern mellan 15 och 49 år.</p>	Zimbabwe	<p>Barnäktenskap påverkas av utbildning, välstånd, bostadsområde samt religion. Studien visar att yngre kvinnor i Zimbabwe tenderar till att gifta sig vid högre ålder idag i jämförelse med förr.</p>

3.4 Statistik fördelning av geografisk fördelning i resultatet

Den geografiska fördelningen i resultatet presenteras nedan i ett diagram. Resultatet behandlar fall av barnäktenskap i flera länder i Afrika söder om Sahara. I vissa studier behandlas mer än ett land och därför kategoriseras studier som behandlar fler än tre länder samtidigt under samlingsnamnet Afrika söder om Sahara. De områden och länder som förekommer i flest studier är samlingsgruppen Afrika söder om Sahara samt Etiopien.

Diagram 1: Geografisk fördelning



3.5 Orsaker

En rad olika orsaker till barnäktenskap har identifierats i de undersökta studierna. Resultatet har därför kategoriserats enligt följande orsaker: etnicitet; kultur, inklusive religion och ideologi; utbildningsnivå och bostadsområde samt samhälle och ekonomi.

3.5.1 Etnicitet

Etnicitet har, som Giddens (Giddens, 2004: 688) betonar, en helt och hållet social innebörd. Etnicitet handlar om social identitet kopplade till härkomst och till kulturella skillnader. Etniska grupper särskiljs därigenom till exempel på grundval av språk och historia. I en etnisk grupp delar medlemmarna en tydlig medvetenhet om en gemensam kulturell identitet som skiljer dem från andra grupper.

Ayiga & Rampagane (2013) menar i sin studie att etnicitet påverkar åldern för första äktenskapet i Uganda och Sydafrika. De påvisar att olika etniska grupper gifter sig vid olika ålder där snittåldern för äktenskap i Uganda är 19 år och snittåldern i Sydafrika är 29 år. Studien visar att vissa kulturer i Uganda starkt betonade värdet av flickors oskuld vilket genererar i en högre hemgift som blir en anledning till att gifta bort flickor vid en ung ålder. För den etniska gruppen Luo i norra Uganda, där åldern vid äktenskap är låg, påverkades detta av den svaga utvecklingen i regionen, kännetecknad av lågt deltagande i utbildning, jordbruksförsörjningssystem och två årtionden (1985-2006) av uppror och osäkerhet som orsakade uppdelning av traditionella värdesystem bland befolkningen och ekonomiska strukturer i samhället, vilket kan ha uppmuntrat till barnäktenskap som en överlevnadsstrategi (Ayiga & Rampagane, 2013).

Barnäktenskap i Uganda orsakas av faktorer som utbildning, infrastruktur, krig- och konflikt samt landets ekonomi.

3.5.2 Kultur

Kultur definieras enligt Giddens (2001: 686) som de värderingar, ceremonier och sätt att leva som är karakteristiska för en viss grupp. I likhet med begreppet samhälle används begreppet kultur i stor utsträckning inom sociologi, liksom i övriga samhällsvetenskaper (särskilt antropologi). Kulturella faktorer betonas i flera studier i litteraturgenomgången och nedan presenteras resultat från Amhararegionen i Etiopien.

Amhararegionen i Etiopien har bland den högsta prevalensen av barnäktenskap i Afrika söder om Sahara, med 48 procent av den kvinnliga befolkningen på landsbygden samt 28 procent i de urbana områdena som gifte sig innan 15,3 års ålder. Barnäktenskap i Etiopien orsakas delvis av trolovning av flickor varigenom ett verbalt löfte ges när barnet enbart är ett spädbarn eller till och med innan förlossning sker (Alemu, 2007). Mer än 55 procent av de intervjuade i Alemus studie (2007) som någonsin varit gifta berättade att de blivit pressade till äktenskap. Den bakomliggande orsaken till detta var övervägande fäder (91 procent) och mödrar (88 procent) följt av de äldste i området (22 procent) och andra i samhället. Föräldrarna har valt mannen i 85 procent av fallen och har arrangerat äktenskapet i 88 procent av fallen. Mer än 60 procent av flickorna rapporterade att de inte var informerade om bröllopet innan beslutet fattades och 72 procent tillfrågades inte om deras samtycke, medan 75 procent inte kände brudgummen alls före bröllopet.

Etiopien framträder i resultatet som ett av de länder med högst andel barnäktenskap i Afrika söder om Sahara där fördelningen ter sig avsevärt olika beroende på bostadsområde. Flickor som gifts bort i barnäktenskap har lite egenmakt att själva få avgöra vem de ska ingå äktenskap med. Förklaringen till detta faktum presenteras nedan.

Ibimiluyi, Okunade & Osakinle (2015) förklarar i sin studie att flickor och kvinnor har ett lägre värde i jämförelse med pojkar och män i många kulturer och att de värderas främst för deras reproduktiva förmåga. I vissa kulturer har föräldrarna uppfattningen att barnäktenskap är för flickans egna bästa och att dem till och med skyddar barnet genom att gifta bort det. Författarna beskriver att en rad diskriminerande sociala normer förstärker övertygelsen om flickors sociala status. Sociala normer innebär invanda mönster som styr beteendet i grupper, kulturer eller samhällen. Vidare innebär detta att en grupp bedömer vad som är accepterat i ett socialt sammanhang och vad som är lämpligt och olämpligt. Flickor som saknar äktenskapsrättigheter kan tvingas gifta sig för att få möjlighet att försörja sig och få tillgång till mat. Samma sak gäller flickor som inte får utföra arbete, giftermål kan då vara enda sättet att avvärja framtida fattigdom. I många kulturer leder vikten av att bevara familjens heder och flickors oskuld till tidiga barnäktenskap för att utesluta omoraliskt beteende som kan påverka flickors möjlighet att bli gifta (Ibimiluyi, Okunade & Osakinle, 2015). Enligt respondenterna i Alemus (2007) studie är den starkaste orsaken till tidigt äktenskap lusten eller behovet av att behålla familjens namn och sociala ståndpunkt. För män i synnerhet är deras barns framgång ett mått på manlighet och samhällsstatus, och en dotters framgång ligger i att hon har ett bra äktenskap och kopplar sin familj till en annan familj. För vissa familjer, är önskan att få *macha* (pengar som betalas till flickans familj av pojkens familj vid överenskommelse om äktenskap) ett incitament.

Eftersom flickor i många kulturer värderas lägre än pojkar anses det legitimt att gifta bort döttrar. Barnäktenskap innebär diskriminering av flickor som saknar rättigheter att bestämma över sig själva. Ibimiluyi m.fl. och Alemus menar båda att heder och kultur ligger till grund för barnäktenskap.

Som nämnts tidigare har flickor låg egenmakt att själva få avgöra när de ska gifta sig eller med vem. Att gifta sig kan anses nödvändigt för att överhuvudtaget överleva ekonomiskt men det handlar också om kulturella aspekter som normer och heder. Dock kan detta leda till tvångsäktenskap och slaveri.

Bales, Sarich & Olivier (2016) förklarar att stater med höga procentandelar av barn och tvångsäktenskap tillämpar en form av slaveri vilket innebär en tydlig kränkning av internationell rätt. Slaveri betyder enligt definitionen i 1926-konvention (Ec Europa) om slaveri; status eller villkor för en person över vilka som helst eller alla befogenheter som följer med äganderätten utövas, och *slav* betyder en person i sådant tillstånd eller status. Slaveri innefattar varje institution eller praxis där en flicka, som inte har rätt att vägra, är utlovad eller ges bort i äktenskap med en ersättning i pengar eller ting till hennes föräldrar, vårdnadshavare, familj eller någon annan person eller grupp. Eller där kvinnans make, hans familj eller klan har rätt att överföra henne till en annan person för pengar eller dylikt; eller en kvinna som efter hennes mans död kan ärvas av en annan person.

Kulturell praxis som är accepterad kan strida mot mänskliga rättigheter. Äktenskap som inte baserats på fullt och frivilligt samtycke från båda parter anses vara ett brott mot mänskliga

rättigheter och en form av slaveri (Bales, Sarich & Olivier, 2016). Trots det faktum att de flesta stater i Afrika söder om Sahara abonnerar på dessa internationella instrument och har förbjudit slaveri i sina nationella lagar kvarstår problemet. Attityder härstammar från traditionella och religiösa övertygelser som tolererar eller till och med uppmuntrar denna praxis. I många sammanhang är dessa metoder i linje med sedvanerätt och det finns sällan tillräckliga rättsliga och byråkratiska ramar för att verkställa omfattande formella lagar. Undergrupper inom många samhällen bevakar rätten att gifta sig med flickor trots protester gentemot det, och när detta sker är denna praxis ofta förbisedd eller godkänd av regeringarna som en etnisk eller kulturell praxis. Denna relativistiska tolkning av mänskliga rättigheter öppnar dörren för utnyttjande av barn.

I de afrikanska staterna där traditionella (även kallade sedvanliga) rättssystem finns sida vid sida med formella regeringsstrukturer, är det ofta inte en tydlig skillnad mellan civilrätt och religiös och traditionell praxis. För den kvinna som har tvingats till äktenskap, döljs hennes slaveri av både hennes juridiska status som *fru* och en stor dimma av kulturell praxis och uttalanden som beskriver denna underkuelse som *normal*. Slaveri är dock förbjudet i termer av nationella och internationella lagar (Bales, Sarich & Olivier, 2016). Sayi och Sibanda (2018) visar också i sin studie att kulturella aspekter påverkar valet av att genomföra barnäktenskap så som hemgift och tvångsäktenskap.

Barnäktenskap kan ses som en form av tvångsäktenskap och slaveri vilket i sig strider mot mänskliga rättigheter. Trots att legala rättssystem är upprättade för att motverka och förbjuda barnäktenskap ligger traditionell och religiös praxis till grund för barnäktenskap som leder till tvång och slaveri av flickor.

3.5.3 Religion & Ideologi

Kulturella aspekter kan innefatta trosuppfattning och ideologier. Ideologi handlar om övertygelser som delas av många människor och som ofta tjänar till att motivera de dominerande gruppernas makt och status. Ideologier finns i alla samhällen där det finns systematiska ojämlikheter mellan grupper. Ideologiska system tjänar ofta till att legitimera den stratifiering mellan grupper som finns i ett samhälle (Giddens, 2001: 691).

Äktenskap är en social institution som ofta regleras av såväl traditionen som av kodifierad lag. Religiös kontroll spelar en viktig roll för många, om inte de flesta kulturer och samhällen, och det kan förväntas att förändring eller ifrågasättande av de äktenskapsformer som accepterats eller krävs av religiös dogmer kan framkalla en extrem reaktion. En ideologisk underström inom de flesta samhällen är lika kraftfull som den som en gång bevakade lagenligheten av slaveri eller uteslutning av kvinnor från fullt medborgarskap (Bales, Sarich & Olivier, 2016). Det finns en ideologisk syn inom många samhällen som insisterar på att äktenskap ska bevaras medan många andra aspekter av det sociala livet kan förändras. Traditionella former av äktenskap är isolerade mot förändring i dem länder som har sammankopplade system av statliga, sedvanliga och stamlagar. Detta innebär att vissa former av traditionella arvmönster är skyddade vilket kan betyda att fall av tvångsäktenskap är dolda bakom normativ kulturpraxis (Bales, Sarich & Olivier, 2016).

Sayis och Sibandas (2018) observerade skillnader i sin studie av religiösa aspekter då de som anslöt sig till den så kallade apostoliska sekten samt de som inte hade någon religiös samhörighet tenderade till att giftas bort vid en yngre ålder (Sayi & Sibanda, 2018). Chandrasekhar,

Gebreselassie & Jayaraman (2008) påvisar också att religion påverkar tidpunkt för äktenskap då protestanter, adventister samt muslimer gifter sig tidigare än katoliker.

Hausa-Fulanis (etnisk grupp) i norra Nigeria visar en strikt överensstämmelse med Koranen och profeten Muhammads Sunnah. Då islam spelar en central roll i de flesta nordliga nigerianernas liv är kulturen och traditionerna av Hausa-Fulanis sammanflätade med islamisk religion. Eftersom islam och Muhammads äktenskap med Aisha, som rapporteras i Hadiths, påverkar den etniska gruppen är det inte förvånande att muslimer i norra Nigeria godkänner och utövar barnäktenskap (Braimah, 2014). Del 1, avsnitt 61 i 1999 Constitution of the Federal Republic of Nigeria 1999, som föreskriver att den federala regeringen i Nigeria inte kan störa islamiska och sedvanliga äktenskap, försvagas och misslyckas med att ge CRA (Child Rights Act) effekt för att skydda barn mot barnäktenskap. Även om formuleringen av del 1 avsnitt 61 av 1999 års konstitution ger människor frihet att ingå äktenskap enligt deras religion, är det en farlig klausul som fungerar som ett kryphål för barnäktenskap och fungerar som konstitutionellt stöd till dem som deltar i barnäktenskap och motiverar det som en Islamisk praxis. Därför, som tidigare anförts, är det stora problemet i det otillräckliga skyddet av flickor i Nigeria att finna i del 1 § 61 i 1999 års konstitution (Braimah, 2014).

Flera studier påvisar att religion har en stark påverkan på barnäktenskap. Forskningen som presenteras framställer religion som en vanligen förekommande orsak till barnäktenskap.

3.5.4 Utbildningsnivå och bostadsområde

Utbildning innebär aktiviteter som ger kunskaper eller färdigheter inom ett ämne. Utbildning anses väsentligt för ett lands utveckling och är grundläggande för tillväxt eftersom tillväxt, utveckling och fattigdomsminskning beror på de kunskaper och färdigheter som människor förvärvar (World Bank).

Ett bostadsområde definieras här som markanvändning där människor lever i bostäder, i motsats till industriella och kommersiella områden (Glosbe). Bostadsområden delas vanligen in i urbana områden och landsbygdsområden. Ett landsbygdsområde är en öppen yta som har få bostäder eller andra byggnader, och begränsat antal invånare. Befolkningstäthet på landsbygden är vanligen låg. I urbana områden är bostäder belägna tätt i förhållande till varandra. I ett landsbygdsområde finns färre invånare, och deras bostäder är inte belägna lika tätt (National geographic).

Ibimiluyi, Okunade & Osakinle (2015) presenterar i sin studie att sannolikheten i utvecklingsländer för barnäktenskap är dubbelt så stor bland flickor som bor på landsbygden (44 procent) jämfört med flickor som bor i de urbana delarna (22 procent). Vidare är sannolikheten för att gifta sig som barn tre gånger högre bland flickor utan skolgång jämfört med flickor som slutför grundskolan och gymnasiet (63 procent mot 20 procent). Enbart 16 procent av flickorna i dem rikaste områdena gifter sig som barn jämfört med 54 procent av de fattigaste. Chandrasekhar, Gebreselassie & Jayaraman (2008) hävdar också i sin studie att kvinnor som bor på landsbygden tenderar att gifta sig vid en yngre ålder jämfört med kvinnor som bor i städer. Vidare hävdar de, i likhet med andra forskare, att utbildningsnivå påverkar tidpunkt för äktenskap.

I Afrika söder om Sahara har flickor utan utbildning fem gånger högre sannolikhet att gifta sig som barn jämfört med flickor i samma områden som avslutat sekundär utbildning (66 procent mot 13 procent) (Ibimiluyi, Okunade & Osakinle, 2015). I Sayis och Sibandas (2018) studie påvisas liknande resultat där förekomsten av barnäktenskap i Zimbabwe var högre bland kvinnor med lägre utbildning, lägre inkomst och som var bosatta på landsbygden. Vidare fann man underlag för att tillgången till rent vatten påverkade valet av barnäktenskap, underlag påvisas inte.

Flickor som föds i fattiga delar i länder i Afrika söder om Sahara löper större risk att bli offer för barnäktenskap. Vidare hävdar forskarna att låg utbildningsnivå är en bakomliggande orsak till barnäktenskap.

3.5.5 Samhälle och ekonomi

Ett lands allmänna ekonomiska nivå kan mätas genom att observera den ekonomiska tillväxten och utvecklingen i landet (Study). Resultatet visar att ekonomiska aspekter på såväl individnivå som samhällsnivå bidrar till att orsaka barnäktenskap.

I de provinser i Zimbabwe där prevalensen för barnäktenskap är som högst har mänskliga utvecklingsindikatorer en tendens till att vara låga. Detta tyder på att försämrade ekonomi och politiska kriser delvis bär ansvar för kvoten av barnäktenskap (Sayi & Sibanda, 2018). Ibimiluyi, Okunade & Osakinle (2015) förklarar att när flickor gifts bort är det en mindre mun att mätta för familjen vilket kan vara avgörande i kriser som torka och konflikt. Det är också vanligt med hemgift som kan vara högre för yngre döttrar vilket är ytterligare en orsak till barnäktenskap.

Resultatet visar att Zimbabwes utveckling liksom tidigare nämnts, Ugandas, har en stark påverkan på barnäktenskap och är en avgörande faktor i valet att gifta bort sina döttrar.

Anastasia J. Gage (2013) har genom sin forskning kommit fram till att föräldrars val av tidpunkt för giftermål påverkas av kommunikationsexponering samt åtgärder som vidtas vid socialt inflytande med kunskap om äktenskapslagstiftning i Amahararegionen i Etiopien. Kommunikationsexponering innebär exponering för olika typer av media. Studien visar att massmedia och interpersonell kommunikationsexponering var positivt förknippade med samtliga resultat. Vidare visar studien att påverkan av denna exponering av kunskap om lagstadgad ålder vid äktenskap och uppfattningen om huruvida äktenskap före 18 års ålder var för tidigt, varierade avsevärt mellan samhällen. Upplevda sociala normer vad avser tidigt äktenskap, normativa övertygelser samt upplevda fördelar av senare äktenskap var minst lika viktigt som kommunikationsexponering för att stödja flickors rätt till äktenskapsval. Slutligen visade studien att utbildningsnivå påverkar föräldrars val av tidpunkt för äktenskap för sina döttrar.

Familjer fattar beslut om sina döttrars äktenskap inom ramen för sociala normer, ekonomiska begränsningar och ekonomiska möjligheter. Att ändra dessa normer är nyckeln till att stoppa barnäktenskap och uppnå jämlikhet mellan könen inom utbildning (Hanmer, Klugman, McCleary-Sills & Parsons, 2015). I deras studie fann man att flickor som bor i fattiga hushåll på landsbygdsområden har dubbelt så hög sannolikhet att gifta sig före 18 års ålder jämfört med flickor i rikare hushåll i stadsområden. Detta stämmer överens med andra studier där man finner att de flickor som troligen kommer att gifta sig tidigt är de med minst utbildning och lägsta

ekonomiska status. En intressant upptäckt i studien är att forskarna kom fram till att det inte finns någon specifik religion där barnäktenskap förekommer mer jämfört med andra religioner.

3.6 Konsekvenser

I denna del av resultatredovisningen presenteras barnäktenskapens konsekvenser så som de framträder i studierna. Avsnittet inleds med övergripande konsekvenser följt av en mer ingående redogörelse för dessa. Konsekvenserna kategoriseras enligt följande: övergripande konsekvenser, hälsa, egenmakt samt utbildning.

3.6.1 Övergripande konsekvenser

Ayiga & Rampagane (2013) förklarar att i de flesta afrikanska länderna söder om Sahara har åldern vid första äktenskapet traditionellt sett varit låg, vilket har resulterat i hög fertilitet och misslyckandet med att uppnå de flesta milleniemålen (MDG). Författarna menar att den låga åldern för flickor vid äktenskap har negativa konsekvenser för utrotning av extrem fattigdom och hunger, möjligheten att uppnå universell grundskolegång, främjande av jämställdhet och självbestämmande för kvinnor, minskning av barndödligheten och förbättring av mödrahälsovård samt att bekämpa HIV/AIDS och andra sjukdomar (Ayiga & Rampagane, 2013). Barnäktenskap förstärker könsskillnader och ojämlikhet på global nivå. Vidare äventyrar barnäktenskap utbildning, skadar hälsan och gör miljontals flickor till andraklassmedborgare som kan leda till isolering och fattigdom i samhället (Ibimiluyi, Okunade & Osakinle, 2015). Bhabha, Efevbera, Farmer & Fink (2017) fastställer i deras urval att kvinnor som gifte sig före 18 års ålder var mer benägna till tidig graviditet, hade till lägre sannolikhet slutfört sekundär utbildning och var mer sannolika att tillhöra fattigare samhällsgrupper, detta faktum är förknippat med sämre levnadsförhållanden.

Male & Wodon (2018) visar genom en studie att flickor som gifter sig och lämnar skolan tidigt är mer benägna att uppleva dålig hälsa, få barn tidigt och fler barn under sin livstid samt tjäna mindre pengar i vuxen ålder. Det gör det troligare att de kommer att leva i fattigdom som också påvisas av Ibimiluyi, Okunade & Osakinlem (2015). Övriga risker som förknippas med låg utbildningsnivå och barnäktenskap är intimt partnervåld och bristande beslutsfattande inom hushållet. Flickor som gifter sig tidigt och lämnar skolan tidigt berövas sina grundläggande rättigheter. Detta påverkar inte bara flickorna själva, men också deras barn. Barn till mycket unga mödrar står inför högre risk att dö vid fem års ålder, är undernärda och får dåliga resultat i skolan. Sammantaget är de ekonomiska och sociala kostnaderna för barnäktenskap och flickor som lämnar skolan tidigt stora. Uppskattningar föreslår att om barnäktenskap i Väst och Centralafrika hade upphört år 2015, skulle fördelarna år 2030 bli lägre befolkningstillväxt, lägre hälsorisker för små barn och högre vinst för kvinnor på över 60 miljarder dollar i köpkraftsparitet som är ett mått som används inom ekonomi för att kunna jämföra prisnivån på varor och tjänster mellan olika länder.

Socioekonomiska ojämlikheter är en risk för flickor inom barnäktenskap. Litteraturen som behandlar barnäktenskap och ekonomisk utveckling identifierar förhållandet mellan fenomenet och effektiviteten av bistånd. Barnäktenskaps individuella lidande bidrar till negativ samhällsutveckling genom en ökad sjukdomsburden och låg produktivitet (Walker, 2012).

Barnäktenskap har förödande konsekvenser på ett lands utveckling på individ, grupp och samhällsnivå. Barnäktenskap leder till försämrad hälsa i form av sjukdomar och resistens mot infektioner. Det påverkar inte enbart flickan som gifte bort men också hennes avkomor. Flickans egenmakt begränsas som en konsekvens och hon löper risk att utsättas för våld i

hemmet. Barnäktenskap påverkar utbildningsnivån bland flickor som i sin tur påverkar länders socioekonomiska utveckling i helhet.

3.6.2 Hälsa

Den mest använda definitionen av hälsa fastslogs 1948 av WHO; World Health Organization. Den definieras som "ett tillstånd av fullständigt fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande, inte enbart frånvaro av sjukdom och funktionsnedsättning" (WHO).

Alemus (2007) pekar på att barnäktenskap har allvarliga konsekvenser på hälsa och välbefinnande hos flickor och kvinnor. I Alemus studie visar det sig att en konsekvens är personlig obalans. Bland respondenterna hade cirka 27 procent av äktenskapen i stadsområden och 19 procent i landsbygdsområden slutat i skilsmässa eller separation. Av de som hade gift sig mer än en gång, rapporterade 56 procent att deras första äktenskap slutade antingen på grund av att de var för unga eller inte intresserade av äktenskapet. Många flickor lämnar olyckliga äktenskap för att sedan skickas tillbaka av sina föräldrar.

Vidare är oförmågan att planera eller hantera familjen en konsekvens av barnäktenskap. Statistiskt sett kommer de flickor som gifter sig tidigt med större sannolikhet få fler barn. Bland studiens respondenter, hade de som gift sig under 15 års ålder ett medeltal på 4,96 barn, de som var gifta mellan 15 och 17 års ålder hade 4,15 barn och de som var över 18 år hade ett medelvärde på 3,12 barn. Ytterligare konsekvenser är att unga mödrar tenderar till att utöva mindre fysisk träning och har mindre inflytande och kontroll över sina barn, mindre förmåga att fatta beslut om deras näring, vård och hushållsförvaltning (Alemus, 2007).

Boyden, Pankhurst & Tafere (2012) påvisar i sin studie att barnäktenskap har negativa konsekvenser för barns fysiska och psykologiska utveckling. Resultaten i Gages (2012) studie visar att flickor och kvinnor som någon gång varit gifta, trolovade eller fått äktenskapsförfrågningar upplevt fler självmordstankar de senaste tre månaderna jämfört med flickor och kvinnor som aldrig varit i processen för äktenskap. Vidare visar Gage att riskerna för självmordsförsök bland flickor som fått äktenskapsförfrågningar är dubbelt så hög jämfört med flickor som aldrig fått äktenskapsförfrågningar. Reschke, Schröder, Tafesse, Wondie & Zemene (2011) förklarar att barnäktenskap kan leda till sexuella övergrepp mot barn med förödande konsekvenser. De barn som varit offer för sexuella övergrepp visade sig ha betydligt högre grad av PTSD symptom, lägre grad av socialt stöd, självbestämmande, positiv självsäkerhet och subjektiv personlig sårbarhet, skuld och en syn på världen som farlig jämfört med de respondenter i studien som inte varit utsatta för övergrepp.

En vanligen förekommande konsekvens av barnäktenskap avser kroppsliga åkommor och sjukdomstillstånd. Barnäktenskap har påverkan på sexuell hälsa hos kvinnor och flickor. Unga flickor kan uppleva betydande fysisk smärta i samband med samlag som ett resultat av deras sexuella fysiologiska underutvecklade organ. Omfattande hälsokomplikationer är ett resultat av barnäktenskap så som Vesico vaginal fistula vilket innebär att det bildas en fistelgång, ett hål, mellan urinröret och vagina. Vidare är det högre sannolikhet att få HIV/Aids och högre kvot av spädbarnsdödlighet vid tidiga graviditeter (Ibimiluyi, Okunade & Osakinle, 2015). Braimah (2014) förklarar också att en av de katastrofala effekterna av barnäktenskap är utvecklingen av vesico vaginal fistel. Det är en hög förekomst av vesico vaginal fistel i norra Nigeria, 120 vesico vaginal fistelpatienter togs in på två månader. I andra nordstater som Maiduguri, fanns 241 vesico

vaginala fistelpatienter under två år, och Jos och Sokoto hade 932 fall på sju och ett halvt år och 31 fall på ett år. Korrelationen mellan tidigt äktenskap och vesico vaginal fistel har ifrågasatts, fall av VVF patienter visar tydligt att de flesta är unga fruar med begränsad utbildning som ofta gift sig med äldre män. Den signifikanta förekomsten av VVF på platser med hög kvot av barnäktenskap som Etiopien, Niger, Mali och i norra Nigeria där utbildningsnivåerna är låga. Braimah understryker också i sin studie att barn som gifter sig tidigt kommer i kontakt med sexuellt överförbara sjukdomar, inklusive HIV/AIDS. Vidare finns det en stark korrelation mellan HIV prevalens och median ålder av första äktenskapet samt första samlaget. Erulkar & Muthengi (2009) förklarar att äktenskap kan öka flickors exponering för virus, speciellt då äldre män kan delta i oskyddade sexuella relationer med andra partners. Risken för HIV-infektion är högre bland de fattigaste och mest maktlösa i samhället, och gifta tonårsflickor har större risk för infektion än ogifta flickor som inte har samlag. Giftn flickor har en viss oförmåga att förhandla om säkrare sex och annat socialt tryck utgör en kritisk sårbarhetskanal. Erulkar & Muthengi (2009) förklarar vidare att barnäktenskap leder till oskyddat sex vilket kan leda till tidiga och riskfyllda förlossningar. Ju yngre flickan som gifter sig är ju större ålderskillnad råder mellan henne och maken vilket också leder till minskad makt i hushållet.

I Uganda har man funnit bevis på att flickor som gifts bort är utsatta för våld, graviditet, sexuella infektioner och stigma (Ibimiluyi, Okunade & Osakinle, 2015). En flicka är fysiologiskt mer benägen att få HIV än en man, eftersom hennes vagina inte är lika utrustad med skyddande celler och hennes livmoderhals lättare kan penetreras. Unga kvinnor riskerar i högre grad än unga män att få sjukdomen genom heterosexuell kontakt (Alemus, 2007). Clark (2004) presenterar i sin studie att i Kenya och Zambia ökar äktenskap frekvensen av samlag, minskar kondom användning och praktiskt taget eliminerar flickors förmåga att avstå från sex. HIV-prevalensnivån som finns bland män som är gifta med barn är mycket högre än de som hittas bland ogifta flickors partners. Äktenskap minskar antalet sexpartners men tyvärr, ur ett individuellt riskperspektiv, kan fördelarna med att ha färre partners uppvägas av riskerna i samband med bristen på kondom användning, ökad frekvens av sex och hög HIV prevalens inom äktenskap. De identifierade gifta flickorna är en stor befolkning i riskzonen vars behov vanligtvis ignoreras av HIV-förebyggande åtgärdsprogram och pedagogisk information. Många sådana program fokusera främst på ogifta unga flickor och antingen utesluts gifta flickor eller behandlas deras civilstånd som irrelevant. Vanliga HIV-förebyggande strategier uppmuntrar unga flickor att avstå från sex, minska antalet partners, eller använda kondom, även om de flesta är gifta flickor, dessa strategier är opraktiska om inte omöjliga.

De flickor som gift sig i tidig ålder är mer benägna att inte använda preventivmedel. Den möjliga förklaringen till detta resultat kan vara lägre förhandlingsstyrka för flickor som gifter sig vid tidig ålder. Flickorna är troligen yngre än deras partners, har lägre utbildningsnivå och har ingen egen inkomst. Följaktligen är deras medvetenhet kring reproduktiva problem låg och deras deltagande i att fatta beslut om reproduktiv hälsa i allmänhet är låg och i synnerhet är användandet av preventivmedel begränsat (Delbiso & Darge, 2014). Erulkar (2013) förklarar att de flickor som gifte sig före 15 års ålder ville till mindre grad uppleva sexuell kontakt än de som hade gift sig i åldrarna 18-19 (49 procent mot 85 procent,) och endast 39 procent av de yngsta brudarna hade börjat menstruera vid den tid då äktenskapet fullbordades. På samma sätt hade de yngsta brudarna upplevt höga nivåer av tvång till sex med sina män (32 procent) och var mer sannolika än äldre brudar att nyligen ha upplevt intimt partnervåld av sina makar (7 procent mot 2-3 procent).

Barnäktenskap är direkt kopplat till flickors ökade risk för könsbaserat våld, inklusive fysiskt och känslomässigt missbruk av maken och andra familjemedlemmar, så som äktenskaplig våldtäkt och sexuellt tvång. Flickor som gifter sig som barn har 20 procent högre sannolikhet att uppleva intimt partnervåld (Hanmer, Klugman, McCleary-Sills & Parsons, 2015). De skadliga konsekvenserna av barnäktenskap inkluderar högre risk för oavsiktliga och riskfyllda graviditeter med dödlig utgång för mor och barn. Forskning tyder på att barnäktenskap också utsätter unga kvinnor för förhöjd risk för intimt partnervåld (IPV) vilket i sin tur är kopplat till ytterligare negativa fysiska och mentala hälsoeffekter. Det finns ett antal möjliga anledningar till att barnäktenskap kan präglas av våld. Kvinnor som gifter sig som barn är mer sannolika att vara utbildade, leva i fattigdom och ta efter traditionella könsnormer. Barnäktenskap präglas av ålderskillnader mellan barnet och maken, maktobalanser, social isolering och brist på kvinnlig självständighet. Alla ovanstående aspekter demonstrerar riskfaktorer för IPV och representerar potentiella risk faktorer (Kidman, 2016). Kidman (2016) förklarar i sin studie att 71 procent av de kvinnor som gifte sig före 15 års ålder aldrig hade träffat sin make före deras bröllopsdag. Ett antal studier har visat att denna brist på förtrogenhet före äktenskapet kan leda till ökad civilståndskonflikt och höjer risken för efterföljande våld.

Flickor under 15 år är fem gånger mer benägna att dö under födseln än kvinnor i tjugooårsåldern (Braithwaite, 2014). Walker (2012) förklarar att skadliga effekter av tidigt äktenskap på flickors hälsa avslöjar att flickor som gifter sig före ålder av samtycke, 18 år, har en tidigare sexuell debut, föder fler barn och förlorar fler barn till neonatal och barnsjukdomar. Studier visar en stark korrelation mellan medianålder för äktenskap och en tidig medianålder för första födelsen. Detta förklarar delvis den höga mödradödligheten och sjuklighet bland denna population. Flickor yngre än 15 år är fem gånger mer benägna att dö i förlossning än kvinnor i 20-årsåldern som också nämns av Braithwaite (2014).

3.6.3 Egenmakt

Erulkar & Muthengi (2009) argumenterar för att barnäktenskap utgör en kränkning av mänskliga rättigheter med effekter på flickors möjlighet till skolgång, kompetensförvärv och personliga utveckling. Sayi och Sibanda (2018) förklarar också i sin studie att giftermål före 18 års ålder påverkar såväl mödrar som barn och berövar barn grundläggande mänskliga rättigheter. Hanmer, Klugman, McCleary-Sills & Parsons (2015) hävdar vidare att barnäktenskap återspeglar brist på makt på flera sätt. Individens grundläggande rätt till *fri och fullständigt samtycke* att gifta sig vid "full ålder" som är förankrat i den universella deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna förnekas. Erulkar & Muthengi (2009) påvisar i sin studie att flickor som gifter sig som barn får kortare skolgång och färre möjligheter. Barnäktenskap får som konsekvens att flickan vistas i sin makes hushåll där hon har låg status och lite makt. Flickors isolering ökar efter äktenskapet antagligen på grund av domestik plikt och makens kontroll tillsammans med andra äldre i hushållet.

Bhabha, Efevbera, Farmer & Fink (2017) påvisar att mödrars utbildning och barns hälsa är väsentliga aspekter för utveckling. Som teoretiserats i studiens inramning, kan de sociala vägarna slutligen påverka barn genom att först påverka beteendet hos barnens mödrar, det vill säga de beslut som en mor tar för sig själv och sitt barn beroende på den situation hon befinner sig inom, påverkat av begränsade resurser, kunskaper, färdigheter eller statligt verk som i slutändan påverkar hennes barns utfall (Bhabha, Efevbera, Farmer & Fink, 2017).

I Alemus studie i Amahararegionen i Etiopien (2007) finns det i allmänhet en stor åldersskillnad mellan maka och make inom äktenskap: nästan 75 procent av de äktenskapliga kvinnliga respondenterna var gifta med äldre män i studien, och bland dessa var åldersskillnaden tio år eller mer i hälften av fallen. Denna åldersskillnad påverkar nivån på kommunikation, ömsesidig förståelse och balans av inflytande inom familjen. Det ger mannen betydligt mer makt och kontroll jämfört med sin unga fru. Erulkar (2013) påvisar också i sin studie att desto yngre flickan är, desto större är åldersskillnaden mellan henne och hennes make. I genomsnitt var unga kvinnor som gifte sig under tidiga tonåren åtta år yngre än deras make. En stor majoritet av de yngsta gifta flickorna (71 procent) hade inte mött sin make före bröllopsdagen; Proportionerna var mindre bland de som gift sig i åldern 15-17 (43 procent) eller i åldrarna 18-19 (21 procent). Erulkar (2013) påvisar att en av sex unga kvinnor i Etiopien gifte sig vid 15 års ålder. De som gifte sig i mycket ung ålder var mindre troliga än andra att ha vetat om äktenskapet i förväg eller att ha velat gifta sig. Yngre gifta flickor var mindre troliga än äldre att ha blivit förvarnade om äktenskapet. Av de som giftes före 15 års ålder hade endast 33 procent känt till äktenskapet i förväg och bara 31 procent hade velat gifta sig vid den åldern.

3.6.4 Utbildning

En av de mest skadliga konsekvenserna av barnäktenskap handlar om utbildningseffekter. Studier har visat att flickor i barnäktenskap löper större risk för analfabetism. Många flickor som gifter sig som barn blir berövad grundutbildning. Sambandet mellan analfabetism och barnäktenskap i Nigeria presenteras av 2008 National Demographic and Health Survey som visade att det fanns en högre nivå av analfabetism bland kvinnor i norra Nigeria än någon annan del av landet. Statistik i den nationella demografiska och hälsoundersökningen visade att 68 procent av kvinnorna i nordöst och 74 procent av kvinnor i nordväst inte hade någon formell utbildning och orsaken av detta häpnadsväckande faktum var bruket av barnäktenskap i dessa regioner (Brammah, 2014). I Niger, Tchad och Mali är ungefär 70 procent av flickor från 18 år och under gifta och endast 30 procent av kvinnorna i åldrarna 15 till 18 år visar sig vara läskunniga. Forskningsresultat visar att barnäktenskap skadar mentalt och fysiskt välbefinnande för unga tjejer.

Studier om utbildning visar att tidigt äktenskap förnekar barn rätt till utbildning och tillgång till en skolmiljö för personlig utveckling och samhällsutveckling (Walker, 2012). Länder med äktenskap vid mycket tidiga åldrar tenderar att vara samma länder där genomsnittlig utbildningsnivå fortfarande ligger långt under de genomsnittliga nivåerna och som därför kan komma i konflikt med äktenskapssedvänjor (Lloyd & Mensch, 2008). Brist på utbildning är både en riskfaktor och ett resultat av barnäktenskap. Bevis från Bangladesh och Afrika söder om Sahara föreslår att kvinnor som gifte sig tidigt är över fem procentenheter mindre sannolika att vara läskunniga och över åtta procentenheter mindre sannolika att ha någon vidareutbildning. Varje år av tidigt äktenskap minskar sannolikheten avsevärt för att flickor startar sekundär utbildning så som gymnasium. En central upptäckt i över 54 utvecklingsländer var att brist på utbildning, särskilt på sekundärnivå och högre, reducerar kvinnors och flickors risk att uppleva maktinflytande (Hanmer, Klugman, McCleary-Sills & Parsons, 2015).

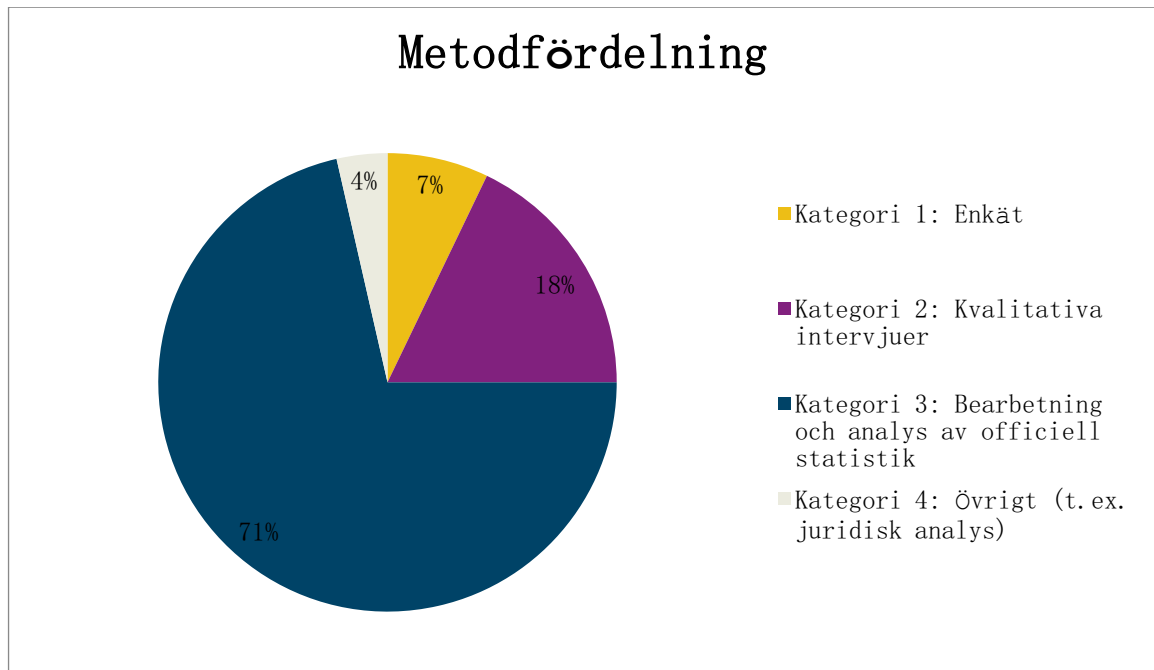
Högre utbildade kvinnor är mer benägna att använda preventivmedel, föda färre barn, få hälsosammare barn, fatta bättre beslut för sig själva och deras barn och att bidra mer ekonomiskt till hushållet (Alemus, 2007). Mer än 80 procent av flickorna i åldern 12-14 år i Alemus studie gick i skolan men bland de som avslutat sin utbildning svarade 28 procent att anledningen var

äktenskap och 19 procent att de var gravida eller på grund av barnafödelse. Fyra procent angav deras makar som misslyckandet av deras skolpresentation som en anledning (Alemus, 2007). Andelen kvinnor som rapporterade att ha lämnat skolan för att gifta sig var liten i denna studie, vilket delvis beror på den låga andelen svarande som någonsin ens hade gått i skolan. Av de yngsta gifta flickorna hade endast 6 procent lämnat skolan för att gifta sig, medan 9 procent av kvinnorna som gift sig i åldern 15-17 rapporterade att de hade lämnat skolan för att gifta sig. Föräldralöshet var inte associerat med tidigt äktenskap, ett resultat som var förenligt med tidigare studier (Erulkar, 2013). Vidare avslutar bortgifta flickor i Nigeria sin skolgång tidigare än ogifta flickor vilket påverkar deras möjligheter i livet då utbildning anses ligga till grund för samhällsutveckling. Om man skulle eliminera barnäktenskap och tidiga graviditeter kan detta potentiellt minska könsklyftan inom utbildning med hälften (Ibimiluyi, Okunad & Osakinle, 2015). Författarna argumenterar precis som Hanmer, Klugman, McCleary-Sills och Parsons (2015) att barn som går miste om skolgång och utbildning löper större risk för fattigdom, analfabetism samt maktlöshet.

Akyeampong, Delprato & Dunne (2016) presenterar i sin studie resultat att barnäktenskap fortfarande är en betydande källa till ojämlikhet, men dess inverkan har minskat över tid. Flickor födda till tidigt gifta mödrar är mellan 6 procent till 11 procent mer benägna att aldrig ha gått i skolan, 1,6 procent till 1,7 procent mer benägna att börja skolan senare och 3,3 procent till 5,1 procent mindre sannolika att slutföra grundskolan, medan pojkarna är mellan 5,2 procent - 8,8 procent mer benägna att aldrig gå i skolan och 1 procent till 1,9 procent mer benägna att börja skolan senare och 2,3 procent till 5,5 procent mindre sannolika att slutföra grundskolan. Barnäktenskap ökar ojämlikhet mellan könen inom hushållet där flickor förlorar ytterligare 0,07 års skolgång jämfört med pojkar om de är födda till tidigt gifta mödrar. Mödrars utbildning och hälsa har effekt på barnäktenskap och förekomsten av barnäktenskap i ett samhälle försämrar också utbildning för mödrar som inte gift sig tidigt (Akyeampong, Delprato & Dunne, 2016).

3.7 Fördelning av metoder i de ingående studierna

Diagram 2: Metodfördelning



4 Diskussion

Syftet för denna uppsats var att genomföra en första sammanställning av forskningsläget med följande frågor: *vad orsakar barnäktenskap och vilka konsekvenser har barnäktenskap*. För att begränsa studien behandlades endast refereebedomda tidskriftsartiklar som rör förhållandena i Afrika söder om Sahara. I följande kapitel diskuteras studiens resultat. Relevans av litteraturen diskuteras följt av en kritisk bedömning av den forskning som har behandlats och av de metoder som använts. Avsnittet avslutas med en genrell diskussion kring resultatet.

4.1 Relevans av litteratur

Litteraturen om barnäktenskap i Afrika söder om Sahara domineras till stor del av arbeten som utforskar negativa effekter och orsaker av denna praxis på och av unga offer såväl som på familjer, samhället och ekonomin. Litteraturgenomgången framträder i fem sammanvävda teman som börjar med skadliga effekter på flickors hälsa så som ökad risk för HIV och somatiska sjukdomar. Den fortsätter att undersöka skadliga effekter på psykologisk utveckling så som ökad självmordsfrekvens. Vidare undersöks mänskliga rättigheter så som egenmakt, flickors ekonomiska överlevnad och fattigdom samt samhällseffekter av barnäktenskap så som ett lands utveckling.

4.2 Kritisk granskning

Enligt Bryman (2018: 133) är syftet med en litteraturgenomgång att besvara vilka forskningsmetoder och former av forskningsdesign som har tillämpats på området. Vidare ska viktiga motsättningar diskuteras följt av motsägande eller inkonsekventa resultat. Det framkommer i flertalet av studierna att de kan ha funnits brister i metoderna som vidare kan ha haft en negativ inverkan på resultatet. Nedan presenteras några av de viktigaste studierna och deras begränsningar.

I Kidmans (2016) studie finns anmärkningsvärda begränsningar. Uppskattningarna av sexuellt IPV (intimate partner violence), kan vara begränsade i studien eftersom definitionen fokuserar på fysiskt tvång. Många fler unga kvinnor kan ha upplevt sexuellt tvång än vad studien har kunnat påvisa eftersom studien utesluter psykiskt tvång som också kan vara en form av våld. Det här kan ha påverkat resultatet av studien: den låga förekomsten av både sexuellt IPV och barnäktenskap, kombinerat med små urvalsgrupper, kan begränsa möjligheten att upptäcka sambandet i vissa länder. Innan det går att fastställa att barnäktenskap har en mer konsekvent inverkan på fysiskt IPV, behövs studier med större urvalsgrupper och bättre mätning av sexuellt IPV. Dessutom menar Kidman (2016) att tvärvetenskapliga studier som denna inte påvisar orsakssamband.

Resultatet av Ayigas och Rampaganes (2013) studie kan ha påverkats av två problem. För det första påverkar sociala influenser vissa variabler inklusive ålder vid första äktenskap, ålder vid första samlag och aktuell ålder av respondenter. Respondenterna kan därför sannolikt felaktigt ha rapporterat tidpunkten för dessa händelser, vilket leder till systematiska feltolkningar vid uppskattning av händelserna och dess effekter. För det andra kan användningen av tvärsnittsdata istället för *händelsehistorisk* data, för att uppskatta tidpunkten för äktenskap med hjälp av tidsmässigt varierande kovariater som utbildning, förmögenhetsindex och ålder, påverka uppskattningen av ålder vid första äktenskapet.

I Clarks (2004) studie är multiurvalet av tonåringar litet och begränsat till en viss stad inom varje land, den stad som valts ut är inte nödvändigtvis representativ för andra städer. I Kenya är Kisumu till exempel mycket mindre, fattigare, och bär en högre sjukdomsburda, inklusive HIV, än Nairobi eller Mombasa. För det andra, källorna till informationen om sexuellt beteende är individuellt rapporterat i studien av respondenterna. Om gifta och ogifta flickor skiljer sig systematiskt i riktigheten eller validiteten i deras svar på frågor om sexuellt beteende, kan skillnaden mellan dem vara mindre än vad som är rapporterat. Selektiv felrapportering kan leda till att resultatet antingen underskattas eller överdriver dessa skillnader. Eftersom datan i studien är tvärsnittserad, är det svårt att avgöra huruvida äktenskap orsakar eller bara är associerat med mer riskfyllt sexuellt beteende och val av mer riskfyllda partners.

Erulkars (2013) studie har flera begränsningar. Respondenterna, särskilt de med relativt låg utbildning, kan ha misslyckats att rapportera sin ålder, sin ålder för äktenskap eller sin makes ålder. Författarna kunde inte kontrollera fattigdomen i de bivariaterade och multivariata modellerna, eftersom undersökningen genererade information om situationen i respondenternas nuvarande hushåll, snarare än i deras föräldrarhem. Det sistnämnda skulle ha varit en lämpligare åtgärd för huruvida fattigdom är en orsak av tidigt äktenskap. Slutligen uppstod viss grad av underrapportering av intimt partnervåld, med tanke på känsligheten kring ämnet och stigmatiseringen i samband med rapportering av negativa erfarenheter med sin make.

I Bhabhas, Efevberas, Farmers och Finks (2017) studie användes tvärsnitts-, observationsdata, som innebär en utmaning med att etablera orsakssamband och kontrollera förändringar över tid. Det finns också begränsningar relaterade till datainsamling. Exponering och barns utvecklingsresultat rapporterades av mödrar, istället för att beräknas enligt statistik. Uppgifter om ålder för äktenskap samlades också in på två olika sätt och kan ha inneburit felberäkningar.

Det framkommer att studier som är baserade på tvärsnittsdata kan ha inneburit begränsningar i resultaten och en begränsning i att kunna fastställa orsakssamband. I resultatet består 71 procent av bearbetning och analys av officiell statistik, det innebär att 19 studier av 27 utgörs av denna metod. En stor del av dessa studier använder just tvärsnittsdata och i flera av dem saknas orsakssamband. Studierna är omfattande och i flera fall bearbetas och analyseras statistik från flera års undersökningar vilket kan göra det komplext att analysera och påvisa resultat med hög validitet.

4.3 Vidare diskussion och slutsats

Resultatet indikerar att kultur påverkar allas lika värde i många länder och därmed de mänskliga rättigheterna. Det är problematiskt att kvinnor och flickor värderas lägre än män och pojkar. Denna diskriminering är ett faktum och är en väsentlig orsak till varför barnäktenskap förekommer. Flera författare som Osakinle et. al (2015) och Almeus (2007) påvisar att heder och kultur orsakar barnäktenskap. En vidare tolkning av detta är att flertalet länder i Afrika söder om Sahara har kulturer som innefattar heder som diskriminerar en stor del av befolkningen och enbart det kvinnliga könet.

Det är intressant att analysera faktumet att Etiopien är det land som förekommer i flest studier i denna litteraturgenomgång och som har bland den högsta andelen barnäktenskap i Afrika söder om Sahara. Som i fallet med Uganda där antalet barnäktenskap också är högt, ter sig Etiopiens utveckling som en avgörande utlösande faktor för barnäktenskap. Utvecklingsaspekter som orsak

för barnäktenskap i ett land förekommer också i flera andra länder som har en hög kvot av barnäktenskap, man ser att samma indikatorer upprepas i de olika länderna. I Etiopien verkar barnäktenskap vara mer regel än undantag och även kultur och tradition har en stor inverkan. Utveckling påverkar barnäktenskap men barnäktenskap påverkar i sin tur ett lands utveckling. Detta innebär ett nollsummespel som är svårt att bryta. Ayiga och Rampagane (2013) påvisar i sin studie att barnäktenskap delvis låg till grund för att millenniemålen (MDG) inte uppfylldes. Millenniemålen handlade om att uppnå utveckling men man nådde inte målen delvis på grund av förekomsten av barnäktenskap. Här orsakar barnäktenskap att ett land har svårare att utvecklas. Landets låga utveckling bidrar till ytterligare barnäktenskap och mönstret upprepar sig. Utvecklingsländer är på grund av detta i stort behov av bistånd men resultatet påvisar att effekten av bistånd till utvecklingsländer begränsas på grund av barnäktenskap vilket kan leda till att bistånden minskar. Detta faktum har förödande konsekvenser på ett lands utveckling då många utvecklingsländer är beroende av just bistånd. Mönstret måste brytas vilket har skett i vissa länder med mindre förekomst av barnäktenskap i Afrika söder om Sahara.

En intressant studie i resultatet är den Anastasia J. Gage (2003) framställer om att kommunikationsexponering och massmedia orsakar barnäktenskap. Det är den mest utstickande orsaken i resultatet. Författaren menar att ingen tidigare studie har gjorts med samma forskningsfråga, därför finns det ingen annan studie att jämföra med som stärker författarens resultat vilket kan vara till studiens nackdel. Resultatet betyder i praktiken att människor påverkas av yttre faktorer som media styr över. Frågan jag ställer mig är vem som styr över mediakommunikationen och om ett lands ledning kan ha inflytande över faktumet. Eftersom män verkar ha större makt och inflytande i de länder som presenteras i litteraturgenomgången skulle detta innebära att om ett lands ledning består av män som har inflytande över media påverkar män förekomsten av barnäktenskap.

Religion pekas i flera studier ut som en orsak till barnäktenskap. Religion beblandas vanligen med kultur och jag skulle vilja påstå att just kultur påverkar tolkningarna av de religiösa skrifterna. Det finns en problematik i att författarna inte presenterar varför religion orsakar barnäktenskap bara att det gör det. Jag anser att det saknas grund för att religion i sig skulle påverka barnäktenskap. Däremot tolkningar av religion skulle kunna ha en inverkan eftersom det går att tolka på diverse sätt men att det skulle stå i de religiösa skrifterna att barnäktenskap förespråkas är inget som framkommer. Det är alltså en tolkning som görs av forskarna att religion påverkar förekomsten av barnäktenskap. Flertalet religioner och religiösa inriktningar presenteras som orsak, men eftersom barnäktenskap förekommer i hela världen där olika religioner utövas skulle detta innebära att alla former av religion skulle kunna orsaka barnäktenskap. Därför är min uppfattning efter att ha granskat ämnet genom denna litteraturgenomgång att det snarare är etiska normer och kultur som orsakar förekomsten av barnäktenskap.

Genom litteraturgenomgången har det framkommit att barnäktenskap har en högre förekomst i utvecklingsländer med låg samhällsutveckling. I dessa länder är ekonomin begränsad, utbildningsnivån låg och det råder en sämre hälsa bland befolkningen jämfört med utvecklade länder där barnäktenskap förekommer i mindre utsträckning. Barnäktenskap leder till försämrad hälsa och de psykiska konsekvenserna bör enligt mig uppmärksammas ytterligare där mer forskning krävs. Att barnäktenskap kan leda till självmord eller fysiskt och psykiskt våld mot barn är allvarliga konsekvenser där omfattande åtgärder måste vidtas för att förhindra faktumet.

I forskningsöversikten uppmärksammas flertalet orsaker till och konsekvenser av barnäktenskap. Barnäktenskap är ett viktigt och kritiskt ämne att diskutera eftersom det har visat sig ha så stor påverkan på utvecklingen i världen. Litteraturgenomgången påvisar dock att förekomsten av barnäktenskap faktiskt minskar i flera länder samtidigt som man ser en positiv samhällsutveckling som stärker tesen att det finns ett tydligt samband mellan barnäktenskap och utveckling.

Barnäktenskap är ett känsligt ämne och faktumet att just barn påverkas gör det extra uppmärksammat. Studiens resultat påvisar att ämnet bör och ska diskuteras även om det är allvarliga resultat som uppenbaras. Det är svårt att kunna förstå att barn utsätts för barnäktenskap när konsekvenserna är omfattande på såväl individ-, grupp- och samhällsnivå som har presenterats i resultatet och som sammanfattas nedan.

När ett barn utsätts för barnäktenskap påverkas barnet på individnivå så som hälsa, egenmakt och möjlighet till utbildning. Om ett barn genom barnäktenskap smittas av HIV och dessutom blir gravid kan smittan föras vidare till fostret. Ett annat exempel är om barnet som ingår äktenskap tar självmord, då påverkas omgivningen och inte enbart individen själv och därmed gruppnivå. En flicka som gifter sig har många gånger svårt att försörja sig själv och hon är beroende av sin make, hennes ekonomiska situation påverkar därmed hennes omgivning. Vidare får flickor som gifts bort mindre möjlighet till utbildning som resulterar i att hon inte kan försörja sig själv eller bidra till samhällsutveckling genom arbetsförmåga. Att flickor gifts bort förminskar dem och deras möjlighet att påverka i samhället eftersom deras egenmakt är begränsad vilket påverkar ett samhälles ledning. Dessutom har FN fastställt, som påvisats i denna studie, att nyckeln till utveckling delvis är utbildning som flickorna går miste om tack vare äktenskapet. Barnäktenskap har alltså en påverkan även på samhällsnivå. Eftersom försämrad hälsa är en konsekvens av barnäktenskap kan detta kosta mycket pengar för ett samhälle vidare kan arbetsförmågan försämrans som också påverkar ett samhälles utveckling.

Denna studie har resulterat i en första sammanställning av forskningsläget för vad som orsakar barnäktenskap och vilka konsekvenser barnäktenskap för med sig i Afrika söder om Sahara. Framtida forskning behövs för att bättre förstå det sociala mönstret av barnäktenskap i Afrika söder om Sahara och över hela världen. I synnerhet måste vi lära oss mer om vad som kännetecknar äktenskap bland de yngsta flickorna och de sociala faktorerna som påverkar barnäktenskap mot bakgrund av en stigande trend i medelåldern vid äktenskapet i större delar av Afrika söder om Sahara.

5. Referenslista

Arbeten markerade med asterisk (*) ingår i forskningsöversikten

APA. 2001. *Publication Manual of the American Psychological Association*. Washington: APA.

*Ayiga, N., & Rampagane, V. (2013). Determinants of age at first marriage in sub-Saharan Africa: A comparative study of Uganda and South Africa. *Journal of social development in Africa*, 28(1), 9–34.

*Boyden, J., Pankhurst, A., & Tafere, Y. (2012). Child protection and harmful traditional practices: female early marriage and genital modification in Ethiopia. *Development in Practice*, 22(4), 510–522, DOI:10.1080/09614524.2012.672957.

*Braumah, T. S. (2014). Child marriage in Northern Nigeria: Section 61 of Part I of the 1999 Constitution and the protection of children against child marriage. *African Human Rights Law Journal*, 14, 474–488.

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (3. uppl.). Stockholm: Liber AB.

*Clark, Callister. L. (2014). Fostering Hope: Documenting Interventions Targeting Ethiopian Child Brides. *Global Health and Nursing*, 335. DOI:10.1097/NMC.0000000000000065.

*Clark, S. (2004). Early Marriage and HIV Risks in Sub-Saharan Africa. *Studies in family planning*, 35(3), 149–160.

*Darge, Delbiso. T. (2014). Correlates of Unmet Need for Contraception in Ethiopia: Evidence from 2011 Ethiopian Demographic and Health Survey. *African Population Studies*, 28(2), 989–998.

*Delprato, M., Akyeampong, K., & Dunne, M. (2016). Intergenerational Education Effects of Early Marriage in Sub-Saharan Africa. *World Development*, 91, 173–192.

Dictionary.com. (2018). *Society*. Hämtad 12 juli, 2018, från <https://www.dictionary.com/browse/society>.

*Efevbera, Y., Bhabha, J.D., Farmer, P. E., Fink, G. (2017). Girl child marriage as a risk factor for early childhood development and stunting. *Social Science & Medicine*, 185, 91–101.

*Erulkar, A. (2013). Early Marriage, Marital Relations and Intimate Partner Violence in Ethiopia. *International Perspectives on Sexual and Reproductive Health*, 39(1), 6–13.

* Erulkar, A. S., & Muthengi, E. (2009). Evaluation of Berhane Hewan: A Program To Delay Child Marriage in Rural Ethiopia. *International Perspectives on Sexual and Reproductive Health*, 35(1), 6–14.

European Commission. (2018). *1926 Slavery Convention*. Hämtad 13 augusti, 2018, från https://ec.europa.eu/anti-trafficking/legislation-and-case-law-international-legislation-united-nations/1926-slavery-convention_en.

- *Gage, J. A. (2012). Association of Child Marriage With Suicidal Thoughts and Attempts Among Adolescent Girls in Ethiopia. *Journal of Adolescent Health, 52*(2013), 654–656.
- *Gemignani, R., & Wodon, Q. (2015). Child Marriage and Faith Affiliation in Sub-Saharan Africa: Stylized Facts and Heterogeneity. *The Review of Faith & International Affairs, 13*(3), 41–47. DOI:10.1080/15570274.2015.1075752.
- Global Citizen. (2016). *Child Marriage: Everything You Need to Know*. Hämtad 6 juni, 2018, från <https://www.globalcitizen.org/en/content/child-marriage-brides-india-niger-syria/>.
- Glosbe. (u. å.). *Bostadsområde*. Hämtad 12 juli, 2018, från <https://sv.glosbe.com/sv/en/bostadsomr%C3%A5de>.
- Giddens, A. (2001). *Sociology*. (4. uppl.). UK: Blackwell Publisher Ltd.
- Girls not brides. (2002-2018). *The global partnership to end child marriage*. Hämtad 6 juni, 2018, från <http://www.girlsnotbrides.org/themes/health/>.
- *Gage, A. J. (2013). Child marriage prevention in Amhara Region, Ethiopia: Association of communication exposure and social influence with parents/guardians' knowledge and attitudes. *Social Science & Medicine, 97*, 124–133.
- *Hosegood, V., McGrath, N. & Moultrie, T. (2009). Dispensing with marriage: Marital and partnership trends in rural KwaZulu-Natal, South Africa 2000-2006. *Demogr Res, 20*, 279–312.
- *Jayaraman, A., Gebreselassie, T., & Chandrasekhar, S. (2008). Effect of Conflict on Age at Marriage and Age at First Birth in Rwanda. *Popul Res Policy Rev, 28*, 551–567. DOI:10.1007/s11113-008-9116-3.
- *Kalamar, A. M., Lee-Rife, S., & Hindin, M. J. (2016). Interventions to Prevent Child Marriage Among Young People in Low- and Middle-Income Countries: A Systematic Review of the Published and Gray Literature. *Journal of Adolescent Health, 59*, 16–21.
- *Kidman, R. (2017). Child marriage and intimate partner violence: a comparative study of 34 countries. *International Journal of Epidemiology, 662–675*. doi:10.1093/ije/dyw225.
- *Koski, A., Clark, S., & Nandi, A. (2017). Has Child Marriage Declined in sub-Saharan Africa? An Analysis of Trends in 31 Countries. *Population and development review, 43*(1), 7–29.
- *Lloyd, C. B., Mensch, B. S., & Mensch, B. (2008). Marriage and Childbirth as Factors in Dropping out from School: An Analysis of DHS Data from Sub-Saharan Africa. *Population Studies, 62*(1), 1–13.
- *Male, C., & Wodon, Q. (2018). Girls' Education and Child Marriage in West and Central Africa: Trends, Impacts, Costs, and Solutions. *Forum for Social Economics, 47*(2), 262–274. DOI:10.1080/07360932.2018.1451771.

- *Mwambene, L., & Mawodza, O. (2017). Children's Rights Standards and Child Marriage in Malawi. *African Studies Quarterly* 17(3), 22–43.
- National geographic. (1996-2018). *Rural area*. Hämtad 12 juli, 2018, från <https://www.nationalgeographic.org/encyclopedia/rural-area/>.
- * Osakinle, E. O., Ibimiluyi, F. O., Okunade, H. F. (2015). Combating child marriage through education in sub Saharan Africa. *Arabian Journal of Business and Management Review*,4(11), 7–16.
- *Sarich,J., Olivier, M., & Bales, K. (2016). Forced Marriage, Slavery, and Plural Legal Systems: An African Example. *Human Rights Quarterly*, 38, 450–476.
- *Sayi, T. S. & Sibanda, A. (2018). Correlates of Child Marriage in Zimbabwe. *Journal of Family Issues*, 39(8), 2366 – 2388. DOI:10.1177/0192513X18755198.
- *Shapiro, D., & Gebreselassie, T. (2014). Marriage in Sub-Saharan Africa: Trends, Determinants, and Consequences. *Popul Res Policy Rev*, 33, 229–255. DOI 10.1007/s11113-013-9287-4.
- *Smith-Greenaway, E., & Clark, S. (2018). Women's Marriage Behavior Following a Premarital Birth in Sub-Saharan Africa. *Journal of Marriage and Family*, 80, 256–270. DOI:10.1111/jomf.12433.
- Study.com. (2003-2018). *What Is Economic Growth and Development? Definition, Theories & Indicators*. Hämtad 12 juli, 2018, från <https://study.com/academy/lesson/what-is-economic-growth-and-development-definition-theories-indicators.html>.
- The World Bank. (2011). *Education is Fundamental to Development and Growth*. Hämtad 10 juli, 2018, från <http://blogs.worldbank.org/education/education-is-fundamental-to-development-and-growth>.
- UNFPA. (2005). *Child marriage fact sheet: state of world population 2005*. Hämtad 6 juni, 2018, från http://www.unfpa.org/swp/2005/presskit/factsheets/facts_child_marriage.htm.
- UNFPA. (2009). *Fact sheet: young people and times of change*. Hämtad 6 juni, 2018, från http://www.unfpa.org/public/home/factsheets/young_people.
- UNICEF. (2005). *Early marriage: a harmful traditional practice – a statistical exploration*. Hämtad 1 juni, 2018, från https://www.unicef.org/publications/index_26024.html.
- UNICEF. (2018). *Tolv miljoner flickor gifts bort som barn varje år*. Hämtad 2 juli, 2018, från <https://unicef.se/fakta/barnaktenskap>.
- *Walker, J-A. (2012). Early Marriage in Africa – Trends, Harmful Effects and Interventions. *African Journal of Reproductive Health*, 16(2), 231–240.
- *Wondie, Y., Zemene, W., Tafesse, B., Reschke, K., & Schröder, H. (2011). The Psychosocial Consequences of Child Sexual Abuse in Ethiopia: A Case–Control Comparative Analysis. *Journal of Interpersonal Violence*, 26(10), 2025–2041. DOI:10.1177/0886260510372937.

World Health Organization. (2016). *Health definition*. Hämtad 12 juli, 2018, från http://search.who.int/search?q=definition&ie=utf8&site=who&client=_en_r&proxystylesheet=_en_r&output=xml_no_dtd&oe=utf8&getfields=doctype.